

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 glj.—kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v dijaškem
seminaršču (Knaben-
seminar.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopis
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spro-
jemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če
se natisne enkrat 8 kr.
dvakrat . . . 12 „
trikrat . . . 16 „

Vabilo na naročba.

Ob bližajočem se koncu leta uljudno vabimo vse dosedanje naročnike „Slov. Gospodarja“, da se zopet naročijo za leto 1880 ter nam še skušajo novih naročnikov pridobiti. Kdor ima s čim in hoče naše podvzette podpirati z majhnim darom, naj pristopi med deležnike tiskovnega društva, da se nadomestijo tisti udje, ktere nam je smrt pobrala; dosedanje deležnike pa prosimo, da nam še naprej zvesti ostanejo in tako mogoče storijo nadalješnje prilaganje „Cerkvene priloge“.

Deležnina znaša za celo leto 5 fl.

Naročnina za celo leto 3 fl.

„ pol leta 1 fl. 60 kr.

„ četrt leta — 80 kr.

Naročnina se nam naj blagovoljno po poštnih nakaznicah še ta mesec pošlje, da vemo, koliko naj prve številke tiskati damo. Napiši se naj napišejo razločno in kdor je nov naročnik, naj to pristavi, dosedanji pa naj na nakaznico prilepijo tiskani napis.

Opravištvu „Slov. Gospodarja“.

Je li vredno Slov. Gospodarja zopet naročiti?

Preteklo je 13 let, odkar je rajni domoljub in poslanec dr. Prelog spoznal potrebo slovenskega lista v Mariboru, to pa kmetškemu ljudstvu v poduk in obrambo. S pomočjo jednako mislečih domorodcev začel je izdajati list: „Slovenski Gospodar“. Ko je pa nemško-liberalno brezverstvo hotelo grabiti po verskih svetinjah slovenskega ljudstva, posebno s pomočjo časopisov, sprevidela je narodna duhovščina škofije Lavantinske, da je treba tudi temu v okom priti z listom, v katoliškem in konservativnem smislu uredovanim. V dosego tega namena osnovali so „katoliško tiskovno društvo“ in od dr. Preloga kupili list „Slov. Gospodar“. Podvzette stalo je mnogo denarjev, truda in požrtvovanja pa, hvala Bogu, ni bilo zastoj. V kratkih letih učakali smo obilo sadu, da smemo zadovoljni biti. V pojasnjenje le par besed!

Najprvle omenimo, da je število naročnikov vedno naraščalo. Prvi urednik dr. Prelog jih je

zapustil 580, drugi velč. g. dr. Ulaga 1245, in sedaj smo dospeli do 2000. Oznanil ali inseratov ni bilo skoro nič, sedaj jih imamo vedno dovolj. To nam je dokaz, da list prodira med ljudstvo, da pridobiva vedno več veljave. Prepričali smo se tega najbolj pri volitvah. Štajerski Slovenci zmagali smo v kmetških skupinah povsod, letos celo v mariborskem okraju, ter v osebi barona Goedelna državnemu zboru prvokrat slovenskega poslanca dali za podpredsednika. Brez „Slov. Gospodarja“ bi to bržer ko ne bilo — nemogoče. Zadnje dni smo Slovenci zasedli slednjo trdnjavo nemškutarško — mariborski okrajni zastop. Da se je nesrečni razpor med Slovenci poravnal na mirnem, menda „Slov. Gospodar“ tudi ni celó brez zaslug.

Polagoma je se tudi gmotno stanje tiskovnemu društvu zboljšalo. Mogoče mu je bilo poplačati „kaucijo“ 1000 fl. tako, da ima „Slov. Gospodar“ sedaj lastno „kaucijo“ pri političnej gosposki založeno. Dalje zamoglo je društvo prilagati jako potrebno „Cerkveno prilogo“, ki je, kakor slišimo, mnogim jako povoljna in na veliko veselje. „Cerkveno prilogo“ bo tudi društvo v novem letu prilagalo, ako najde dosedanje podpore. Ob enem je se prigodilo še nekaj nepričakovanega in veselega. Kmetijska družba štajerska začela je vsled posebne nagodbe s tiskovnim društvom velekoristno „Gospodarstveno prilogo“ dodajati in bode pri tem ostala tudi še drugo leto. „Slov. Gospodar“ je tako na mah dobil dve lepi prilogi, stara nizka cena 3 fl. mu pa je ostala. List je torej najcenejši na Slovenskem. Naročnik dobi v leta dnevih, ako liste in priloge zvezati da, za 3 fl. debelo 608 strani broječo knjigo, to pa še po pošti na dom in v kljub temu, da stane samo dača za kolek okoli 1040 fl.

Navedene opazke naj zadostujejo v dokaz, kako vredno je, da se „Slov. Gospodar“ za novo leto zopet naroči, dalje širi in blagovoljno podpira. Vsaj nam srečni uspehi kažejo, kako se ob skrajnej meji slovanstva krepko bori za verske svetinje Slovencev, za njih narodne pravice in še ob enem

pospešuje gospodarstveni poduk in napredek kmetskega ljudstva v milej nam slovenske domovini sredi lepe Avstrije po znanem geslu:

Vse za vero, dom in cesarja.

Gospodarske stvari.

Češplja. (*Prunus domestica*).

M. Kje je češplja prav za prav doma, se ne da do gotova dognati. Pri nas se nahaja divje ob plotih in v grmovji in na nerodovitnih tleh blizu vasi. Tu raste ko trnjast, trščat grm, sajena pa in obdelovana po vseh naših pokrajinah v prav različnih zemeljskih razmerah. Nekateri poročajo, kakor da bi jo bili na Nemško ob Renu še le leta 1196 po koščicah iz Moreje na Grškem prinesli in zasadili. Po Slovenskih krajih je gotovo starejša in prej ko ne že z današnjimi prebivavci sem zaplojena. Češplja hoče imeti zavetno lego in skoraj v vsaki zemlji stori. Češplja je prav domače sadno drevo, zato se pa tudi po pravici imenuje po latinski „domestica“, t. j. domača. Le blizu človeka in blizu človeškega domovanja najbolje stori in rodi. Po odprtih, vetrovnih krajih sicer tudi še raste pa le redkokedaj kaj rodi.

Zaploja se po koreninskih izrastkih, ki se morajo na svojem mestu porezovati, dokler da dosti močni postanejo za presajanje. Pa tudi koščice sadé, kar se mora po jeseni goditi. Da koščice požano, se morajo poprej v gnojnici namakati in le prav plitvo jih gre posejati, da morejo zrakovine na nje delovati in koščicam sklepe odpreti. Da si pa tudi nekteri posejanje koščic priporočajo in hvalijo kot dobro in primerno, vendar se pa mora reči, da v obče ne velja dosti. Navadno izrastejo iz koščice trščati in trnjasti debliči, ki včasih revni drobni sad nesó. Zato ostane zaplojanje po koreninskih izrastkih še vedno najboljšo, samo je treba take izrastke podreti in jih v dobro prst v drevnici posaditi, kjer se potem tako dolgo pustè in obrezujejo in obdelujejo, dokler da so za presajanje na določeno mesto.

Najlepša češpljeva drevesa se izredé, ako se mladi, jedno- ali dveletni koreninski izrastki v drevnico posadé in tam po drevsničnih naukih in vrtnarskih pravilih vzrejajo. Napaka, da spet koreninske izrastke poganjajo, izvira od krive in napačne posaditve. Laska češplja, kakor tudi druge sorte sploh, se najbolje in najzanesljivejše zaredé po okuliranju na slive, po čem še tudi to dobro lastnost dubijo, da kmalu rodovitne postanejo. Kako se sploh s tem sadnim drevesom ravna, je tako občno znana reč, da ni treba o tem še nadalje govoriti.

Sliva pa je brez vsega ugovora po trsu najvažnejša sorta sadja, katero imamo. Ona se da prav lahko zarediti, kmalu rodi, njeni sad je dober in zdrav in se da na veliko načinov v bask obrniti. Na Nemškem ob Renu, Nekarju in Menu

se vsako leto, kedar češplje obrodijo, veliko tisoč centov češpelj posuši in potem na Holandeško proda. Ravno tako se jih neizmerno veliko v sode nabaše in iz njih slivovica žge. Sušiti češplje bi bilo pač tudi našim kmetovavcem nasvetovati in si tako pridelek v boljši denar spraviti. Slivovice se sicer tudi pri nas dosti iz češpelj nažge.

(Dalje prih.)

Kako podgane (štakore) loviti? V prazen polovnjak se položi na sredino opeka (cegelj) po koncu. Potem se prilije toliko vode, da gornji konec opeke le malo iz vode moli. Polovnjak se pokrije z debelim papirjem, kateri se v podobi križa razreže in papirni konci kvišku pripognejo. Na te konce se dene piča, katero podgane rade imajo, in da zamorejo do nje priti, se k polovnjaku prikloni vozka deska; po tej deski pride podgana do nastavljene piče, in pade v polovnjak. Tukaj splava na suhi konec opeke. V kratkem pride druga podgana, ktera se tudi v polovnjak spolzne. Te dve podgani se zdaj v polovnjaku začno griziti, ker vsaka bi rada na suhem koncu opeke se zdržala, vendar pa je le za eno prostora. Vsled nasprotne borbe ena mrtva obleži, pa tudi druge so med tem privabljene, ktere ravno tako v vodo popadajo, in borba za suhi konec opeke se znova prične, dokler se podgane med seboj ne pokončajo.

„Pr. Ldwrt.“

Dopisi.

Iz Maribora. (Okrajni zastop) še se ni znebil svojega Seidla in jegovih mnogoletnih prijateljev v odboru, čeravno so novoizvoljeni zastopniki dne 27. nov. 1879. skoro vsi prišli v Maribor na poziv okrajnega glavarja. Bila je občutljiva zima. Zato smo se res čudili, da so razun grofa Nugenta vsi od Slovencev nasvetovani in voljeni zastopniki prišli: g. Mihelič iz sv. Lovrenca v puščavi, g. Korman iz Kumena, g. Karničnik iz Ruš, g. Robič iz Lembaha, g. Vajksl iz Cvetkovec, g. Mohorko iz Orehove vesi, čeravno je še nekoliko reva bolehal, g. Gert iz Frajhama, g. Ramuta od sv. Martina, g. Fluber od sv. Petra, g. Vračko od sv. Marjete, g. Jožef Vajngerl iz Gačnika, g. vitez Tarnawiecky od Mure, g. Lerber od sv. Ilja, g. Ferline iz Svičine in g. Sikar iz Selnice ob Dravi, skup 15, katerim so se pridružili v Mariboru stanujoči g. Kodela, g. Simon Paul, g. dr. Sernee, g. dr. Radaj in g. Bindlehner, skup 20, tedaj ravno polovica. Vkljub tolikej skrbljivosti pa vendar niso skoro ničesar opravili. Kdo je bil temu kriv? Zagrizeni sovražniki vsakega porazuma in spravedljivosti med nemškim in slovenskim narodom na Štajerskem, mariborski nemci in nemškutarji, med temi na prvem mestu znani državni poslanec g. dr. Duhatsch, ki, namesto da bi v državnem zboru se potegoval za koristi svojih volilcev, doma v Mariboru starej Seidlovej gardi dvori in jo hrabri v